

Premikale so meje našega sveta,
v katerega so prej stopali le moški ...

SLOVENSKO LITERATURO SO
USTVARJALE TUDI IZJEMNE ŽENSKE

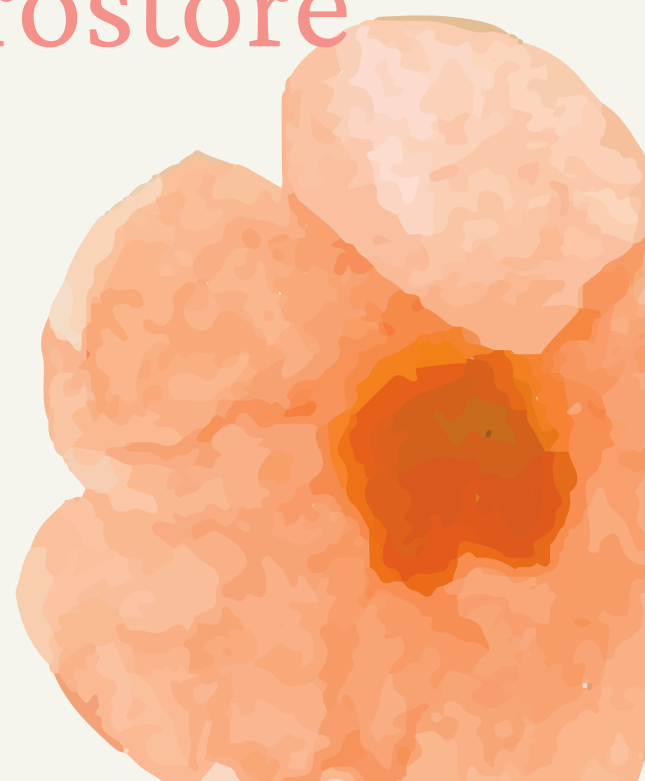

Veste, kdo je bila prva slovenska pilotka? Policistka, podjetnica, zdravnica, kiparka, arhitektka, filozofinja, pisateljica?

Slovensko zgodovino so zapisovale tudi **izjemne ženske**, ki so vsaka na svojem področju pogumno utirale nove poti in sooblikovale našo skupnost.

Mnogim generacijam žensk so ravno te izjemne posameznice omogočile, da v življenju počno, kar je bilo pred tem dovoljeno le moškim.

Dokazale so, da zmorejo, in so za nas vzpostavile nove prostore svobode.

ALMA KARLIN

Svetovna popotnica, pisateljica,
pesnica

Alma Karlin se je februarja leta 1919 vkrcala na ladjo za Južno Ameriko in tako se je začelo njeno osemletno popotovanje, med katerim je spoznala vseh pet celin. Iz Peruja jo je pod vodila čez Srednjo in Severno Ameriko, pa na Japonsko, ki jo je popolnoma očarala in kjer je ostala skoraj eno leto. Obiskala je številne dežele, med njimi Korejo, Kitajsko, Avstralijo in Novo Zelandijo, pa tudi tihomorska otočja, kjer je živela med domačini kot robinzonka. Tam ji je zmanjkalo denarja, zbolela je za malarijo in preživela celo srečanje z ljudožerci. Potovala je po jugovzhodni Aziji in prispela v Indijo, nato pa se je na prošnjo umirajoče matere vrnila domov. Decembra leta 1927 je v domače Celje prišla utrujena, s kovčkoma, pisalnim strojem in kopjema v rokah. **Kot svetovljanka.**

“Mi na zahodu ne znamo živeti.
Smo kot oblaki pred nevihto, ki
ne najdejo miru.”

FANNY HAUSSSMANN

Prva slovenska pesnica nemškega rodu

Lepo je biti nagrajen za svoje delo, zato so velikega pomena tudi literarne nagrade. Predstavljajo čast in predstavljajo kakovostna literarna dela. Vendar statistika kaže, da so v Sloveniji ženske avtorice do zdaj prejele samo eno petino vseh literarnih nagrad. Do leta 2020 so na primer nagrado kresnik za najboljši slovenski roman dobile samo štiri ženske in kar sedemindvajset moških. Toda časi se k sreči spreminjajo. Še več! Leta 2017 smo v Sloveniji dobili tudi literarno nagrado, poimenovano po ženski pesnici. **In to Fanny Haussmann!**

“Še enkrat strune,
enkrat se glasite.”

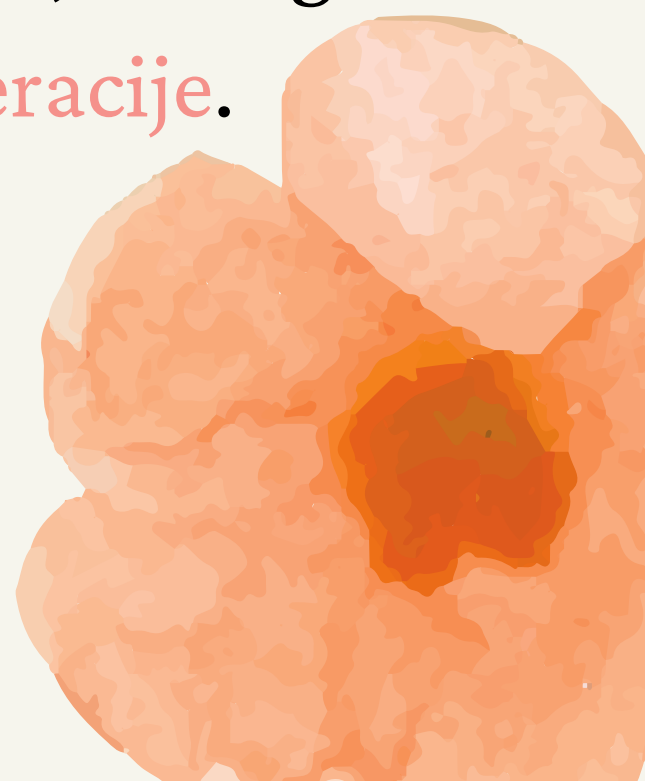
JOSIPINA URBANČIČ TURNOGRAJSKA

Ena prvih slovenskih pisateljic in skladateljic

Neutrudna raziskovalka življenja Josipine Urbančič Turnograjske pri nas je Mira Delavec Touhami, slovenska literarna zgodovinarica, ki je o njej napisal največ knjig. Med raziskovanjem njenega življenja je obiskala tudi njen grob v Gradcu. Mira je za ta grob več let skrbela sama, prepričana, da zanj najemnino plačuje naša država. Leta 2011 pa jo je na grobu pričakalo obvestilo, da ga bodo odstranili, če stroški zanj ne bodo poravnani. Ker se slovenska država ni odzvala, se je odločila ukrepati sama. Zbrala je denar in leta 2012 Josipinin grob tudi obnovila in v celoti poravnala njegovo najemnino, da bi ga ohranila tudi za prihodnje generacije.

“Kdor dušno živi,
ne umrje.”

PAVLINA PAJK

Pisateljica, pesnica, začetnica
literarnega feminizma

Pavlina Pajk je prva začela pisati zgodbe o ženskah, njihovih željah, stiskah in hrepenenjih. Njene junakinje krasijo pogum, močna volja, vztrajnost in visoka moralna drža. V večini njenih romanov so junakinje mlajše ženske, meščanska dekleta, ki se zaljubijo v moškega višjega stanu. Prav zaradi svojih vrtilin znajo uspešno razrešiti zagate ljubezenskega trikotnika, v katerem se znajdejo. Tipična junakinja se navadno poroči s svojim srčnim izbrancem, s poroko preskoči družbeno lestvico in pristane v višjem družbenem razredu. Bistveno sporočilo njenih pripovedi je **vera v svobodo ljubezni, ki premaga družbene zapovedi.**

“Moški in ženske bi morali obiskovati enake šole, baviti se z enakimi študijami, opravljati enake posle.”

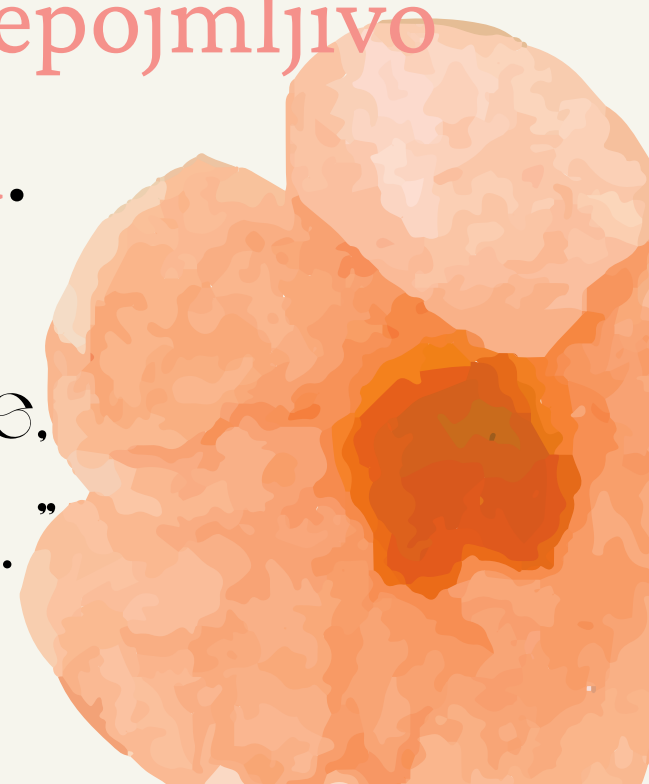
LILI NOVY

Pesnica, prevajalka

Po Lilijini smrti je zadnjo pesniško zbirko *Oboki* uredil njen dobri prijatelj, kritik Josip Vidmar. Njegov prvi spomin na Lili sega v otroštvo. Ko je bil v prodajalni svojih staršev, je zaslišal klic: »Nora grofna gre!« In že so vsi skočili k oknom ali vratom, da bi videli »nenavadno rdečelaso in v hoji nekako poskakujoče dekle.« Z Lili sta se spoznala leta 1925, ko ji je Josip pomagal pri prevajanju poezije Franceta Prešerna. Bil je deset let mlajši, pa vendar sta bila z Lili neločljiva vse do njene smrti. Občudoval je njen enkratni **pesniški dar in nepojmljivo sposobnost vživljanja.**

“Nekaj se mi v srcu giblje,
mračno divje in močno ...”

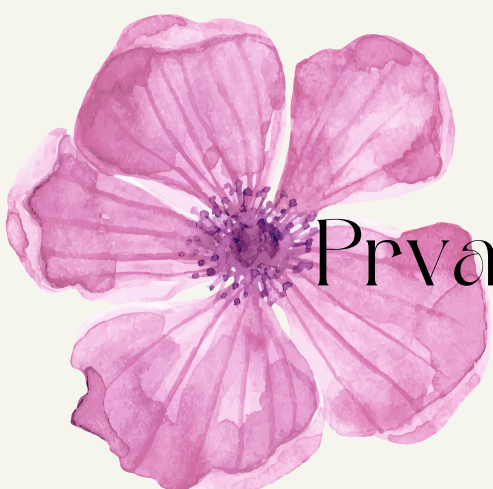

FRANJA TAVČAR

Dobrotnica, voditeljica ženskih
društev

»Gospa županja« ali celo »gospa županova« so včasih rekli županovi ženi. To se danes sliši nadvse nenavadno, kajne? Kot bi bila žena moževa last. V času, ko je živel Franja Tavčar, pa je bilo takšno poimenovanje precej razširjeno, saj so se ženske težko javno in politično udejstvovale. Navadno so ostale v senci svojih mož in so lahko delovale kvečjemu v njihovo podporo. **A Franja je te omejitve presegla.** Leta 1928 je postala prva ženska, ki so ji podelili častno meščanstvo Ljubljane.

Prva ženska, ki so ji podelili častno
meščanstvo Ljubljane.

KRISTINA BRENKOVA

Urednica, pisateljica, prevajalka

Kristina Brenkova je kot **ena od ustanoviteljic Bralne značke** prekrižarila Slovenijo in se rada srečevala z otroki. Trdila je, da »pisanje za otroke in mlade pri nas ne more biti lagodno pripovedovanje sladkih zgodbic s srečnim koncem, ne cingljanje s praznimi verzi, temveč nazorno ponazarjanje vznemirljive resnice, ki naj mlade bralce budi, rojeva v njih vprašanja, ki terjajo odgovorov in pušča v njih neizbrisno sled.«

Trdno vemo, da knjiga ne bo umrla,
dokler bodo živeli ljudje. Vsemu
navkljub!

